

Uroki wiosny

■ Edyta Laskowska

Pracuję w dużym 11-oddziałowym przedszkolu. Od wielu lat w naszej placówce organizujemy zajęcia koleżeńskie, dzielimy się doświadczeniami, ciekawymi pomysłami. Na tych zajęciach staramy się pokazać coś twórczego, co mogłoby stać się inspiracją dla naszych koleżanek.

Metodą ułatwiającą rozwijanie różnych umiejętności naszych przedszkolaków jest system orffowski. Daje on możliwość połączenia form wychowania muzycznego z innymi treściami nauczania, np. z edukacją ruchową, zdrowotną, nauką języka, z edukacją artystyczną, przyrodniczą, historyczną.

Carl Orff (1895–1986) był kompozytorem i pedagogiem niemieckim. U podstaw jego systemu leżą założenia ogólnowychowawcze. Jest to wykorzystanie muzyki i aktywności muzycznej do celów wychowawczych, a także po to, by przygotować dziecko do umiejętności zrozumienia dzieł sztuki nie tylko muzycznej, ale również twórczości plastycznej czy literackiej.

Koncepcja Orffa łączy tworzenie, odtwarzanie i słuchanie muzyki. Opiera się na trzech zasadach:

- kształcenie przez zabawę,
- rozwijanie muzykalności dzieci,
- integracja muzyki, słowa i ruchu.

Najważniejsze działania w systemie Orffa to: gra na instrumentach, ruch przy muzyce, tworzenie muzyki oraz jej aktywny odbiór.

Gra na instrumentach – kontakt z instrumentami dzieci mają od samego początku. Są to instrumenty perkusyjne i przedmioty użytku codziennego. Repertuar do grania jest tak dobrany, aby nie znużyć i nie zniechęcić dzieci.

Ruch przy muzyce – nie ma do końca ustalonych reguł. Najczęściej jest improwizowany, oddający charakter muzyki. Początkowo wykorzystuje się proste elementy ruchu: chód, podskoki, bieg, czworakowanie, aby potem przybrał on formę improwizowaną, a na końcu kreatywną.

Tworzenie muzyki – najczęściej (grupy młodsze) przybiera formę improwizacji instrumentalnej, ruchowej i wokalnie-instru-

mentalnej. Następne etapy tworzenia muzyki to improwizacja kierowana, gdzie prowadzący może narzucić pewne zasady, np. dobór instrumentów, grany rytm.

Aktywne słuchanie muzyki – odbywa się podczas wspólnej improwizacji ruchowej, wspólnego odtwarzania muzyki, gry na instrumentach. Dzieci wtedy mają okazję przysłuchiwać się dźwiękom, dostrzegać barwę instrumentów oraz rozwijać wrażliwość na ich współbrzmienie. Daje to możliwość percepcji muzyki i jej rozumienia.

Uroki wiosny

Scenariusz zajęć z zastosowaniem pedagogiki muzycznej C. Orffa. Grupa wiekowa – 5-latki.

Cel: rozwijanie aktywności muzycznej i ruchowej.

Pomoce dydaktyczne: płyty z nagraniami muzycznymi, instrumenty perkusyjne: grzechotki, bębenki, tamburyno, talerze, kolorowy blok techniczny, taśma klejąca, kwiatki z kolorowego brystolu, gumki recepturki, serwetki papierowe, krepina, gazety, klej, nożyczki, talerzyki plastikowe, kubki plastikowe, groch, fasola, foliowe torebki, chustki bawełniane.

Przebieg zajęć

- Przywitanie piosenką M. Grechuty *Wiosna*. Rozdanie kwiatków dzieciom i nauczycielkom.
- Taniec: „Ludzie do ludzi”.
Dzieci stoją ustawione w kręgu. Pary zwrócone są twarzą do siebie. Klaszczą w swoje ręce, a potem w ręce partnera z prawej i lewej strony. Następnie klaszczą w kolana, ramiona i brzuchy własne i partnerów z obu stron. Ruchy „klaskania” powinny być rytmiczne, zgodne z rytmem muzyki.
- Opowiadanie słowno-ruchowe: *Bajka o języku, który szukał wiosny**

* Według pomysłu Wernera Beidingera, przedstawionego na warsztatach metodycznych prowadzonych przez Towarzystwo im. Carla Orffa w Krakowie.

Mały język ogrzewał się w stercie opadłych liści i zasnął zimowym snem. Pewnego dnia coś załaskotało go w nosek. To promień zachodzącego słońca. Jeź wygramolił się po liściach i zapytał słońca:

*Drogi słońce, powiedz mi,
czy to wiosna przeszła dziś?
Drogi słońce, powiedz mi,
czy to wiosna już?*

Ale słońce pokazało swój ostatni promyczek i zaszło.

Jeź gramolił się dalej, aż doszedł do lasu (odgłosy lasu – wykorzystanie instrumentów).

W lesie zobaczył siedzącego na drzewie dzięcioła, podszedł bliżej i zapytał:

*Mój dzięciole, powiedz mi,
czy to wiosna przeszła dziś?
Mój dzięciole, powiedz mi,
czy to wiosna już?*

Ale dzięcioł wydlubał robaka z drzewa i odleciał.

Jeżyk poszedł dalej. Wyszedł teraz na pole, gdzie grał wiatr (odgłosy wiatru). Nasz jeżyk zapytał z nadzieją:

*Drogi wietrze, powiedz mi,
czy to wiosna przeszła dziś?
Drogi wietrze, powiedz mi,
czy to wiosna już?*

Ale wiatr tylko raz dmuchnął z całej siły i uciekł.

Jeżyk musiał szukać dalej. Doszedł wkrótce do stawu, a tam siedziała żaba. Ale żaba zamknęła swoje wielkie oczy i zasnęła. No cóż. Jeżyk musiał iść dalej. Szedł i szedł... i doszedł do konwalii.

Zapytał:
*Hej konwalio, powiedz mi,
czy to wiosna przeszła dziś?
Hej konwalio, powiedz mi,
czy to wiosna już?*

Ale niestety konwalia zamknęła swoje kwiaty i milczała. Jeżyk szedł dalej, aż spotkał deszcz i zapytał:

*Mój deszczyku, powiedz mi,
czy to wiosna przeszła dziś?
Mój deszczyku, powiedz mi,
czy to wiosna już?*

Oczywiście i od deszczu jeżyk nie doczekał się odpowiedzi. A był już tak bardzo przemoczony, że miał dosyć szukania wiosny i znów zagrzebał się pod liśćmi, aby spać swoim zimowym snem. Jednak po chwili coś załaskotało go w nosek, a był to pierwszy promień wschodzącego słońca. I teraz stało się jasne, że wreszcie nadeszła wiosna. Jeżyk przetarł zaspane oczka i zobaczył wszystkich, z którymi spotkał się w nocy. Byli to:

dzięciół, wiatr, żaba i konwalia, i mały wiosenny wietrzyk. A oni uśmiechnęli się do naszego małego przyjaciela i zaśpiewali:

*Zaśpiewajmy wszyscy wraz,
bo już wiosny nadszedł czas.
Zaśpiewajmy dzisiaj tu,
że to wiosna już!*

- Gimnastyka relaksacyjna: „Budzenie wiosny”.

Dzieci powtarzają za nauczycielką ruchy, trzymając w ręku chustkę bawełnianą do muzyki relaksacyjnej.

- Tworzenie instrumentów muzycznych: „Wiosenne dźwięki”.

Dzieci wraz z nauczycielkami tworzą instrumenty muzyczne z kubków plastikowych, grochu, fasoli itp. i tworzą z nich orkiestrę.

- Zabawa ruchowa „Taśma” (muz. Orffa).

Dzieci podają sobie kubeczki tworzące taśmę.

- Taniec „Ślalom” (muz. Orffa).

Dzieci i nauczycielki podzielone są na cztery grupy, każda grupa ma przydzielone instrumenty perkusyjne. Na znak nauczycielki wskazana grupa zaczyna grać i tańczyć przy muzyce, poruszając się po sali.

- Praca plastyczna – Co kryje się na łące i w stawie?

Dzieci i nauczycielki podzieleni są na grupy i wykonują zwierzęta, rośliny, owady znajdujące się na łące lub w stawie, mając do dyspozycji materiały papiernicze.

- Taniec „Fitsko koło” (muz. Orffa).

Dzieci zaczynają taniec, idąc w rytm 16 kroków, szukają pary, taniec w parach (podskok z nogą uniesioną do góry) swing – ręka na ramieniu partnera, potem tworzymy czwórki, potem ósemki i duże koło.

*

Zajęcia okazały się bardzo ciekawe. Zarówno dzieci, jak i zaproszone nauczycielki entuzjastycznie reagowały na polecenia i z ochotą wykonywały powierzone im zadania. Mam nadzieję, że metoda Carla Orffa stała się inspiracją dla moich koleżanek. Dzięki takim zajęciom, nasza praca jest ciekawsza, wzbogacona o elementy muzyczno-ruchowe, a nasze dzieci bardziej rozśpiewane i zadowolone.

EDYTA ŁASKOWSKA
Przedszkole nr 352 W Warszawie